

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Petri Chrysologi Archiepiscopi Ravennatis, viri
eruditissimi atque sanctissimi, Sermones In Evangelia De
Dominicis & festis aliquot solemnioribus totius anni,
insignes & peruetusti**

Petrus <Chrysologus>

Lvgdvni, 1623

De eodem, Sermo CXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50232](#)

legitur placuisse per fraudē: quare placuerit sic, vel quis sit iste, sequenti per Deum plenius sermone pandemus.

De eodem, Sermo CXXVI.

Qvam sit commodum, quam lucrosum debitōrū nodos soluere, cautionum vincla laxare, præsentis villici nos edocet & informat exemplum: qui dum chirographorū cumulos pio moderatur astensu, nō modo euasit certissimas discussionis angustias, sed etiam discussoris laudem mansuram sæculis cōquisuit. Et nos fratres, quod de præsēti lectione vobis fecit promissio me debere, auditu piissimo temperate: ne me vósque simul oneret severa discussio, quos intelligētia poterit benignē reuelare. Vnde quæ supersunt lectionis iam sequamur: & cōsilium villicus quod inuenierit audiāmus. *Ait, inquit, intra se: Luc. 16.*
Quid faciam, quia dominus meus auferat à me villicationē? fodere non valeo: mendicare erubesco: scio quid faciā. Convocatis itaque singulis debitorib. domini sūi, dicebat primo: Quantū debes domino meo? At ille dixit: Cētum cados olei. Dixitq; illi: Accipe cautionem tuā & sede cito scribe quinquaginta. Deinde dixit alij: Tu vero quantū debes? Qui ait: Centū coros tritici: Et ait illi: Accipe literas tuas, & scribe octoginta. Et laudauit dominus villicum iniquitatis, quod prudenter fecisset. Vel nūc liquet in euāgelicis lectionibus obscuratas mysteriis diuinis, supernis velatas sēsi b° cōtineri, quā plurimas quæstiones, ne c facile humano intellectui subiacere, quod ore Christi de cœlestibus profertur arcānis. Et laudauit, inquit, dominus villicū iniquitatis, quod prudēter fecisset. Rogo quid hoc loco mundanus capit animus: quid hic communis capit & recipit auditus? vbi inter villicum & dominicos debitores versuræ frāudis laudatur inuentio: vbi debitores

bitoris honestas tollitur, aufertur pudor, violatur innocentia, verecundia tota sepelitur: ubi villicus redendæ rationis tempore plus ardet in fraude, quam tempore villicationis anhelauit in luxu: in articulo discussionis ipsum dominicum plus in dispendium fæuit, quam diebus suæ fudit & disperdidit actionis: & qui ante substantiā vacuauerat dissipando, vacuando chirographa quod remanserat plus euerit: nec curat vnde possit sarcire q̄ deerat, sed q̄ remāsit quēadmodū in orare possit excogitat. *Dicebat debitori, Quantum debes Domino meo?* Non dicebat, quantum debes mihi. Conueniebat conscientiam, testabatur debitoris animum: sic dicendo. Et quid est quod sine respectu domini debitor ad tantam fraudem villico conspirauerat? *Quantum debes domino meo?* Dicit ille, *Centum casdos olei.* Accipe cautionem tuam, & scribe quinquaginta. Ad tantam fraudem villicus conspirabat, & agebat ut totam fidem perderet, dum mediat cautionem. *Quantum debes Domino meo?* Sciebat ambo quia præsens erat vbi que, & semper supernus creditor: nec poterat fraude præueniri, sed neque in oculis dominicis definit, semel cœperit qui furari. Esto tamen sit humani moris, ut debitor querat compendia fraudulenta, & villicus sibi consulat: sic furando Dominus iterum quare probat fraudem? furta collaudat? prædicat falsitatem? Quod est nequitia, prudentiam dicit: & hoc pium iudicat, quod multis pessimis falsitatis præstat exemplum? Sapiat ita carnalibus sensibus, spiritualibus quod est divini luminis iam luceſcat. Iterata est parabola per villicum, quæ fuerat iuniorem prælibata per filium. Villicus iniquitatis à mammona iniquo gentium populus nuncupatur. Facite vobis, inquit, amicos de mammona iniquitatis, qui relicto creatore totum se mammonæ tradiderat seruituri.

Quis-

Quisquis est ab huius mammonæ captiuitate liber,
& pecuniæ iam crudeli pondere non grauatur , con-
sistat in specula cœlesti , & inde despectet mammo-
nam mundo , & mundanis tyrañico furore domi-
nantem. Imperat gentibus , iubet regnis , bella man-
dat , comparat bellatores , sanguinem vendit , agit
mortes , prodit patrias , vrbes destruit , subdit popu-
los , arces vrget , vexat ciues , foro præsidet , ius de-
let , fas , nefarique confundit , & ad mortes usque
tendendo fidem tentat , violat veritatem , famam
carpit , honestatem dissipat , soluit affectus , inno-
centiam tollit , pietatem sepelit , necessitudinem scin-
dit , amicitiam subruit. Et quid plura ? Hoc est in
mammona , dominus iniquitatis , qui iniquè huma-
nis & corporibus dominatur & mentibus. Huius er-
go mammonæ villicus , hoc est gentilis populus dis-
sipatæ taliter substantiæ reus à Domino per Eu-
angelium conuenitur , vt reddat rationem villicationis
suæ , id est , naturalis boni. Cui tunc dicitur ,
Iam non poteris villicare. Quando ei finis seculi nuncia-
tur. Credit denique iuxta Apostolum figuram ^{1. Cor. 7.} præterire mundi , transire tempora villicationis
humanæ : & intra se , in se reuersus , quid facere de-
beret , interrogat. Ait , inquit , intra se , Quid faciam ?
Ingemuit cor , doluit mens , respondit fides . credu-
litas dedit consilium salutare , vt villicus ad verum
dominum iam rediret : & erogando mammonam
suum dominum suæ victor subderet seruituti , vt
ficeret salutis occasio , quod perditionis extiterat in-
strumentum. Pergit ergo villicus gentilis quondam
iam Christianus , ad primum debitorem Domini sui.
Quem Iudæum interrogat debitorem : quid quatum-
que interrogat , quasi nesciat modum debiti : portitor
cautionis nouerat iam per Euangelian , sed interro-
gando

gando confessione: nō taliter requirebat , denique & qualitatem & quantitatem debiti confitetur, dicens: *Centum cados olei.* Quare non argenti , vel auri pondus : quare non centum decem , aut nonaginta , sed centum: Ut & de debito, & de numero cœlesti luceat sacramentum. Debebat Iudæus oleum , quod chirographo legis ad vngendos Reges , Prophetas, & Sacerdotes, Christiani chrismatis acceperat in figuram, donec ad ipsum Regum & Prophetarum , & Sacerdotum Principem perueniret , cui tota reddenda & infundenda erat centenaria chrismatis plenitudo. Sed quia contra cautionis fidem debitor , ne debitum redderet , occidit impius creditorem : legalis ipsa cautio peruenit ad Gentes , hoc est lex : ut Iudæus conuictus per Gentilem , quia debitum conuerit in crimen , pœnitentiæ soluat usuram. Vides ergo quia villicus non fraudem , sed pœnitentiam suadet : solicitat ad acquirendam misericordiam, non impellit ad falsum, cum dicit: *Accipe cautionem tuam : sède cito, & scribe quinquaginta.* Quinquagesimum numerum ad misericordiam pertinere Dauid pandit, cum psalmum quinquagesimum cärat, clamans: Miserere mei

Psal. 50. Deus secūdum magnā misericordiam tuā. *Levit. 25* Quinquagesimus numerus parefecit misericordiā, dum quinquagesimum annum, qui est iubileus, lex debitorum omnium, omnium contractuum delere, & soluere ligamenta perscribit. Villicus ergo agit iste, ut per misericordiam Christi idoneus sit Iudæus, qui per cautionem legis insolubilibus confusus debitum tenebatur. Debet Iudæus oleum , qui iuxta Apostolum, fracus in se oliuæ pinguedinem incredulitatis sterilitate siccauerat. Vnde & Euangelicæ fidei calore iam tota redit in ramos , Christiano totam reuiuiscit in gratiam. Deinde alij dicobat : *Tu vero quantum debes?*

Quis

Qui ait: Centum coros tritici. Posteaquam granum tritici, quod est Christus, satum est in terra nostræ carnis, & ad vbertatem supernam per dominicam secundatum est sepulturam, factum est ut homo cœtesimū fructum suo tam debeat authori: Nisi, inquit, granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Videns ergo villicus satis prouidet, cum dicit: Accipe cautionem tuam, & scribe octoginta. Quia sicut quinquagesimus misericordiam confert, ita octogesimus totam fidem præfigurat & gratiam Hic est numerus, in quo decalogum legis esse, & ogdoadem gratiæ satis gnarus legis, satis studius Euangelij lector intelligit. Itaque villicus cū dicit, scribe octoginta, id agit, ut per gratiā soluat, quod reddere non poterat per naturam. Bene ergo iste villicus meruit laudem domini sui, qui in chirographis non fraudem molitus est, sed salutem: quod autem dixit: Prudentiores sunt filii sæculi in generatione sua quam filii lucis. Ita intelligendum est, quia qui erant filii sæculi quondam, id est, gentiles, nunc electi sunt Dei: & Psal. 101. Psal. 23. qui erant filii Dei, hoc est Iudæi, nunc in filiis sæculi sunt relicti, in generatione sua. Quare nisi sunt, nō quonati sunt. Scribantur hæc inquit, in generatione altera. Altera hæc est generatio quærentium dominum. Deus autem scientiæ & illuminationis illuminet corda vestra, & tota scientiæ suæ plenitudinem in vestræ mentis infundat arcanum.

De collatione dñi Ioannis Baptiste, Sermo CXXVII.

Qui falso dñi Chrysostomi titulo editus est.

Hodie nobis Ioannis virtus Herodis veritas dum refertur, concussa sunt viscera, corda tremuerunt,

Ff

runt,